

Sprawozdanie
z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Mieście Zambrów w 2021 roku

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie określa ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U.2021.1249). Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z art. 6 tej ustawy, są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy o pomocy społecznej lub ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym, który powołuje Burmistrz.

Uchwałą Nr 27/VII/11 Rady Miasta Zambrów z dnia 29 marca 2011r. został określony tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania, natomiast Burmistrz Miasta Zambrów Zarządzeniem 0050.53.2011 z dnia 21 czerwca 2011r. powołał 9 osób na członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Zambrowie (ZI), przedstawiciele:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komendy Powiatowej Policji,
- Szpitala Powiatowego w Zambrowie,
- Szkoły Podstawowej Nr 4,
- Miejskiego Gimnazjum Nr 1,
- Zespołu Szkół Ogólnokształcących,
- Stowarzyszenia na rzecz Edukacji, Rehabilitacji Wsparcia Społecznego i Samorządności „Szansa”,
- Kuratorów Służby Sądowej Sądu Rejonowego, działających w Zambrowie.

Posiedzenia Zespołu odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Zespół interdyscyplinarny, w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, może tworzyć grupy robocze. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Rada Miasta Zambrów podjęła uchwałę Nr 85/XV/16 z dnia 22 marca 2016r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Zambrów na lata 2016 – 2025, który m.in. zobowiązuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie do corocznego przedkładania sprawozdania z realizacji tego Programu Radzie Miasta do 30 kwietnia za rok poprzedni.

Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osoby najbliższej lub innej wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy, tj.:

- przemocy fizycznej (np.: bicie, popychanie szarpanie, kopanie, duszenie, itp.)
- przemocy psychicznej (np.: obrażanie, wyzywanie, poniżanie, kontrolowanie, ciągłe krytykowanie)
- przemocy seksualnej (np.: zmuszanie do współżycia, do zachowań seksualnych nie akceptowanych przez daną osobę, itp.),
- przemocy ekonomicznej,
- zaniebania.

Poszczególne formy najczęściej nie występują samodzielnie.

Zjawisko przemocy w rodzinie, obok problemów związanych z alkoholizmem, jest jednym z poważniejszych zaburzeń życia społecznego, niosącym ze sobą dotkliwe konsekwencje dla osób pozostających w jego zasięgu – ofiar, sprawców, a także świadków. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej.

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Zambrów jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych.

W 2021r. osiągnięcie wyznaczonego w Programie celu głównego odbywało się poprzez realizację celów szczegółowych Programu.

Cel szczegółowy 1.

Rozwój współpracy podmiotów zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zjawiskiem przemocy w rodzinie w Mieście Zambrów zajmował się Zespół interdyscyplinarny, który w 2021r. zebrał się czterokrotnie. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach ZI tworzył grupy robocze.

W grupach roboczych współpracowali przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – pracownicy socjalni, Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie – funkcjonariusze dzielnicowi, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele oświaty – pedagodzy, sporadycznie kuratorzy sądowi.

W 2021r. procedurą „Niebieskie Karty” objętych było 59 rodzin z 173 osobami w tych rodzinach, co stanowi 0,82 % mieszkańców Zambrowa (21.164).

W większości rodzin, w których prowadzona była procedura N-K stwierdzono współwystępujące alkoholizowanie się osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, w postaci epizodycznego bądź nadmiernego picia alkoholu.

Realizację procedury „N-K” w 2021r. przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego	4
Liczba funkcjonujących grup roboczych ogółem,	66
Liczba posiedzeń grup roboczych	152
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”	60
- przez funkcjonariuszy Policji	59
- przez pracowników służby zdrowia	1
Liczba kontynuowanych procedur „Niebieska Karta” wszczętych w latach poprzednich	11

Liczba sporządzonych przez członków grup roboczych formularzy „Niebieska Karta – C” (z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie)	43
Liczba sporządzonych przez członków grup roboczych formularzy „Niebieska Karta – D” (z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie)	33
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	59
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą grup roboczych, ogółem:	173
w tym: - kobiety	59
- mężczyźni	70
- dzieci	44
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, ogółem:	59
w tym: - socjalnego	58
- prawnego	1
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty, ogółem:	51
w tym - w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	46
- w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	5

Praca w grupie roboczej dotyczyła opracowania i realizacji planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowania sytuacji rodzin, w których doszło do przemocy, a także dokumentowania podejmowanych działań. Członkowie Grup roboczych kierowali osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, do Punktu informacyjno-konsultacyjnego dla rodzin naturalnych, zastępczych oraz adopcyjnych, działającego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie, w celu udzielenia im pomocy psychologicznej i prawnej, do punktów nieodpłatnej pomocy prawnej działających na terenie Miasta Zambrów oraz do radcy prawnego w MOPS w Zambrowie - w celu udzielenia im pomocy prawnej.

W 2021r. w stosunku do 10 sprawców przemocy grupy robocze wystąpiły z wnioskiem do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie o podjęcie działań zmierzających do objęcia leczeniem przymusowym od alkoholu. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie po przeprowadzonych z nimi rozmowach, oraz rozmowach z członkami ich rodzin w stosunku do 1 osoby umorzyła postępowanie, w stosunku do 3 osób postępowanie tyczy się nadal, natomiast w stosunku do 6 osób, po sporządzeniu przez biegłych sądowych opinii psychiatryczno-psychologicznych, Komisja wystąpiła do Sądu Rejonowego w Zambrowie z wnioskiem o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Sąd w stosunku do 2 osób nałożył obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu, a do 4 osób wniosek o leczenie oddalił.

Należy zaznaczyć, że praca z rodzinami była utrudniona ze względu na pandemię.

Cel szczegółowy 2.

Podnoszenie świadomości mieszkańców miasta w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wśród osób mających kontakt z przemocą rozpropagowane zostały materiały dotyczące zadań instytucji i służb społecznych w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rozpropagowano Kartę praw osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, Kartę informacyjną dla osoby stosującej przemoc w rodzinie, opracowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości (kserokopie), Poradnik prawny dla kobiet „Poznaj swoje prawa ... jeśli jesteś ofiarą przemocy” oprac. przez Centrum Praw Kobiet, i inne informacje związane z tym problemem. W korytarzu MOPS udostępnione zostały ulotki „Procedura „Niebieskie Karty” – podstawowe informacje”, „Przemoc w rodzinie – sytuacja osób doznających

przemocy w rodzinie”, „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, „Przemoc w rodzinie”, „Przemoc wobec dzieci”, „Przemoc domowa to przestępstwo”, „Jak radzić sobie z przemocą? – porady psychologiczne dla osób doznających przemocy”, „Poradnik dla rodzica. Dzieci – alkohol narkotyki przemoc. Jak temu zaradzić?”, „Zatrzymać i zrozumieć przemoc w rodzinie”, „Nie wiń osoby, która doznała przemocy, to sprawca jest winny”, „Przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym”, „Nadużywanie alkoholu a problem przemocy domowej”, „Przemoc w rodzinie a alkohol”.

Ponadto grupy robocze wyposażono w broszury edukacyjne: „Skuteczne procedury. Prawo w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, „Przemoc w rodzinie”, „Praca w grupach roboczych – praktyczne wskazówki”. „Skuteczne procedury. Prawo w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”.

Cel szczegółowy 3.

Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W ramach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” funkcjonariusze Policji przeprowadzali rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, obligowali ich do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego. Pracownicy socjalni diagnozowali sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, udzielali informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, pedagogicznej i prawnej, natomiast sami udzielali pomocy socjalnej. Ponadto funkcjonariusze Policji i pracownicy socjalni składali wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzili rozmowy z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowali te osoby o możliwościach podjęcia leczenia p/alkoholowego lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Pedagodzy udzielali informacji rodzicom, m. in. o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób, szczególnie dzieci, dotkniętych przemocą w rodzinie.

W celu zwiększenia dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, Zespół Interdyscyplinarny nadal widzi potrzebę utworzenia na terenie Powiatu Zambrowskiego specjalistycznego ośrodka wsparcia. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Środki na realizację i obsługę tych zadań zapewnia budżet państwa.

Specjalistyczny ośrodek wsparcia, o którym mowa wyżej, funkcjonowałby zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, w którym podejmowane byłyby działania na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, jak też realizowane byłyby programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla stosujących przemoc.

Miasto Zambrów na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2021r. przeznaczyło 1.600 zł, z tego 1.300 zł - na materiały i artykuły biurowe, które wydatkowano w całości i 300 zł na zakup usług, z których wydatkowano 133,30 zł, na usługi np. pocztowe. Ogółem wydatkowano 1.433,30 zł, tj. 89,58% środków.

Zambrów, dn. 22.02.2022r.

Dyrektor MOPS w Zambrowie

Janina Komorowska